A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (második tanács)

2005. december 1-je *

A C-447/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landesgericht Innsbruck (Ausztria) a Bírósághoz 2004. október 27-én érkezett 2004. szeptember 30-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Autohaus Ostermann GmbH**

és

a **VAV Versicherungs AG**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans (előadó) tanácselnök, R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis és J. Klučka bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: P. Léger,
hivatalvezető: R. Grass,

miután a kérdést előterjesztő bíróságot értesítette, hogy eljárási szabályzata 104. cikke 3. §-ának második bekezdése alapján indokolt végzéssel kíván határozni,

miután az alapokmányának 23. cikkében meghatározott érdekelteket felkérte, hogy adják elő esetleges észrevételeiket,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről, valamint a 73/239/EGK és 88/357/EGK tanácsi irányelvek módosításáról szóló, 2000. május 16-i 2000/26/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (negyedik gépjármű-biztosítási irányelv) (HL L 181., 65. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 331. o.) 4. cikke (6) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 A jelen kérelmet az Autohaus Ostermann GmbH (az alapeljárás felperese, a továbbiakban: a felperes) és a VAV Versicherungs AG (az alapeljárás alperese, a továbbiakban: az alperes) közötti jogvita keretében terjesztették elő, egy közlekedési baleset következményeinek rendezésére vonatkozó eljárás költségeinek tárgyában.

A jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A 2000/26 irányelv tizennyolcadik preambulumbekezdése szerint:

„Annak biztosításán túlmenően, hogy a biztosítóintézet kárrendezési megbízottal rendelkezzen a károsult fél lakóhelye szerinti államban, helyénvaló szavatolni a károsult fél különleges jogát a kárigény haladéktalan rendezéséhez; éppen ezért a nemzeti jogszabályokba szükséges belefoglalni a megfelelő hatékony és szisztematikus pénzbeli vagy azzal egyenértékű adminisztratív büntetéseket [helyesen: igazgatási szankciókat] – mint például az adminisztratív bírsággal egyesített végzések, rendszeres beszámolási kötelezettség a felügyeleti hatóságok felé, helyszíni ellenőrzések, publikációk a nemzeti hivatalos lapban és a sajtóban, a társaság tevékenységeinek felfüggesztése (új szerződéskötések megtiltása bizonyos ideig), a felügyeleti hatóságok rendkívüli kárrendezési megbízottjának kijelölése, aki ellenőrzi, hogy az üzletmenet a biztosítási jogszabályoknak megfelelően zajlik-e, az erre az üzletágra vonatkozó engedély visszavonása, az igazgatókra és a vezetőségre vonatkozó szankciók – arra az esetre, ha a biztosítóintézet vagy annak kárrendezési megbízottja elfogadható határidőn belül nem tesz eleget kártérítési ajánlattételi kötelezettségének; ez nem befolyásolja bármely más intézkedés alkalmazását

– különösen a felügyeleti jogkörben –, amely helyénvalónak tekinthető; e feltétel esetén azonban a felelősség és az elszenvedett kár vagy sérülés nem lehet vita tárgya, hogy a biztosítóintézet az előírt határidőn belül indokolással ellátott ajánlatot tudjon tenni; az indokolással ellátott kártérítési ajánlatot írásban kell megtenni, és tartalmaznia kell az okokat, amelyek alapján a felelősséget és a kárt megállapították."

4 A 2000/26 irányelv „Hatály" című 1. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Ezen irányelv célja, hogy különleges intézkedéseket állapítson meg a balesetből származó bármilyen anyagi kár vagy sérülés tekintetében kártérítésre jogosult károsult felekre vonatkozóan, ha a baleset nem a károsult fél lakóhelye szerinti tagállamban történt, és olyan gépjármű okozta, amely egy tagállamban rendelkezik biztosítással, és amelyet általában egy tagállamban tartanak üzemben.

[...]

(2) A 4. és 6. cikk csak azokra a balesetekre vonatkozik, ahol a balesetet okozó jármű

a) biztosítója másik tagállamban található, mint ahol a károsult fél lakóhelye; és

b) rendes körülmények között más tagállamban tartják üzemben, mint a károsult fél lakóhelye.

[...]"

5 A 2000/26 irányelv „Kárrendezési megbízottak" című 4. cikke értelmében:

„[...]

(6) A tagállamok kötelezettséget alkotnak [helyesen: írnak elő], amelyet megfelelő, hatékony és szisztematikus pénzbeli vagy azzal egyenértékű adminisztratív büntetések támasztanak alá, mely azt írja elő, hogy [helyesen: igazgatási szankciókkal biztosítják, hogy] az attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor a károsult fél kártérítési igényét bejelentette, akár közvetlenül a balesetet okozó személy biztosítóintézetének, akár annak kárrendezési megbízottjának,

a) a balesetet okozó személy biztosítóintézete vagy annak kárrendezési megbízottja köteles indokolással ellátott kártérítési ajánlatot tenni olyan esetekben, amikor a felelősség nem vitatható, és a károkat felmérték; vagy

b) a biztosítóintézet, amelyhez a kártérítési igényt címezték, vagy annak kárrendezési megbízottja köteles indokolással ellátott választ adni a kárigény pontjaira olyan esetekben, amikor a felelősséget tagadják, vagy nem állapították meg pontosan, vagy ha a károkat nem mérték fel teljes mértékben.

A tagállamok intézkedéseket fogadnak el annak biztosítására, hogy amennyiben az ajánlatot nem tették meg a három hónapos határidőn belül, a károsult félnek a biztosítóintézet által felajánlott vagy a bíróság által megítélt kártérítési összeg után kamatot fizessenek.

[...]"

6 A 2000/26 irányelv „Végrehajtás" című 10. cikkének (4) bekezdése pontosítja:

„A Szerződésnek megfelelően a tagállamoknak lehetőségük van olyan rendelkezéseket fenntartani vagy hatályba léptetni, amelyek a károsult fél számára kedvezőbbek, mint az ezen irányelv teljesítéséhez szükséges rendelkezések."

A nemzeti szabályozás

7 A gépkocsi-felelősségbiztosításról szóló, 1994. augusztus 19-i törvény (Kraftfahrzeug-Haftpflichtversicherungsgesetz, BGBl. 651/1994, módosított és a BGBl. I 11/2002-ben közzétett változatában, a továbbiakban: KVHG) 29a §-a előírja:

„(1) A biztosító vagy annak a VAG (a biztosítások felügyeletéről szóló törvény [Versicherungsaufsichtsgesetz]) 12a §-ával összhangban kijelölt, a kárrendezéssel megbízott képviselője köteles kártérítésre ajánlatot adni a károsult félnek a kár bejelentését követő három hónapon belül, ha nem vitatott sem a kár ténye, sem annak összege.

(2) Ha a biztosító vagy annak a kárrendezéssel megbízott képviselője vitatja a kártérítési kötelezettséget, vagy ha a kártérítési kötelezettség megállapításához szükséges vizsgálatok az (1) bekezdésben megjelölt határidőn belül nem fejeződtek be, kötelesek ezt az (1) bekezdésben megjelölt határidőn belül a károsult félnek írásban megindokolni.

[...]

(4) Ha a biztosító vagy annak a kárrendezéssel megbízott képviselője nem teljesíti az (1) és (2) bekezdésben meghatározott kötelezettségeit, a károsult fél jogosult a törvényes késedelmi kamatokra, legkésőbb az (1) bekezdésben megjelölt határidő lejártát követően."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

8 2004. február 3-án Innsbruck körzetében két osztrák rendszámú személygépkocsi között közlekedési baleset történt. E gépjárművek egyikének tulajdonosa a felperessel javítatta meg gépjárművét, a tulajdonost az alperessel szembeni jogai tekintetében a felperes váltotta fel. Az alperes egy bécsi székhelyű biztosítóintézet.

9 A felperes képviselőjének 2004. február 19-i levelében a felperes különböző összegek – nevezetesen 2206,39 euró javítási költség, 156 euró szakértői díj, a balesethez kapcsolódó egyéb költségek címén 36 euró, valamint a felperes képviselője költségeinek – megfizetését követelte, 2004. március 2-i esedékességgel.

10 Miután az alperes a számára megadott határidőn belül nem válaszolt, 2004. március 19-én a Bezirksgericht Innsbruck a felperes keresetlevelére fizetési meghagyást bocsátott ki, 2407,39 eurónak a 2002. március 2-ától 5,5%-os kamattal növelt összegéről. Ezt a fizetési meghagyást 2004. március 23-án kézbesítették az alperesnek, aki azonban néhány nappal korábban az alapösszeg egészét átutalta a felperes képviselőjének számlájára, ezt az összeget 2004. március 24-én írták jóvá.

11 Mivel az alapösszeget az alperes megfizette, a Bezirksgericht Innsbruck előtti kérelem az eljárás költségeinek kérdésére korlátozódott. E bíróság 2004. június 18-i határozatával az alperest kötelezte a költségek megfizetésére 531,01 euró összegben,

azzal az indokkal, hogy felelősségbiztosítás esetén a biztosítóknak – a következetes ítélkezési gyakorlat szerint – 10–14 napos ésszerű határidő áll rendelkezésükre a kárrendezés lefolytatására, amely határidőn belül szokásos ügymenet esetén a felperes elvárhatja kárának a biztosítóintézet általi megtérítését. Az alperes által emelt kifogást – amely szerint a KHVG 29a §-ának (1) bekezdése alapján három hónapos határidő áll rendelkezésére a kárrendezésre – az említett bíróság elutasította.

12 Az alperes fellebbezést nyújtott be a Landesgericht Innsbruckhoz. Azt kérte, hogy a Bezirksgericht Innsbruck határozatát módosítsák úgy, hogy a felperest kötelezzék a költségek megfizetésére, 404,02 euró összegben. Másodlagosan pedig a határozat hatályon kívül helyezését kérte.

13 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a polgári eljárásról szóló törvénykönyv (Zivilprozessordnung, a továbbiakban: ZPO) 41. és azt követő §-ai általános elvként határozzák meg a pergyőztes fél költségeinek áttelepítését, vagyis a pervesztes fél köteles megfizetni a pernyertes félnek az eljárás költségeit. Mindazonáltal a ZPO 45. §-a alapján ha nem az alperes magatartása vezetett a kereset benyújtásához, és az alperes azonnal elismerte a kereseti kérelmeket, a felperesnek kell viselnie az alperes költségeit, még ha keresete megalapozott is.

14 A kérdést előterjesztő bíróság szerint ha helyes az alperes feltevése – amely szerint a 2000/26 irányelv 4. cikkének (6) bekezdése alapján a biztosító minden esetben három hónapos határidővel rendelkezik –, a ZPO 45. §-a alapján a felperes köteles viselni a költségeket. Ellenben ha a felperes elemzése – amely szerint az irányelv fent

hivatkozott rendelkezését úgy kell értelmezni, hogy a károsult a követelésének jogosságára hamarabb is hivatkozhat, és a biztosítóintézetnek megfelelő, a fent nevezett három hónapos határidőnél rövidebb fizetési határidőt szabhat meg – a helytálló, úgy kell határozni, hogy a keresetet az alperes idézte elő, és ezért ő köteles a költségeket viselni.

15 E körülmények között a Landesgericht Innsbruck felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdést terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„A 2000/26 [...] irányelv 4. cikkének (6) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a biztosítóintézet, amelyhez kártérítési kérelemmel fordultak, mindig három hónapos eljárási határidővel rendelkezik, még olyan esetben is, amely semmilyen ténybeli vagy jogi nehézséget nem mutat, vagy egyszerűen mint igényérvényesíthetőségre irányuló rendelkezést kell értelmezni, amely nem zárja ki, hogy korábban, »ésszerű« fizetési határidő kijelölését követően – amely szintén rövidebb a három hónapos határidőnél – nyújtsanak be keresetet a biztosítóintézet ellen?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

16 Mivel a Bíróság úgy véli, hogy a feltett kérdés nem enged teret semmilyen ésszerű kétségnek, eljárási szabályzata 104. cikke 3. §-a második albekezdésének megfelelően értesítette a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy indokolt végzés útján kíván határozni, és felkérte a Bíróság alapokmányának 23. cikkében megjelölt érdekelteket, hogy nyújtsák be esetleges tárgybeli észrevételeiket.

17 Az érdekeltek egyetlen észrevételt sem nyújtottak be.

18 Előzetesen az osztrák kormány azt kérdezi, hogy a Bíróság rendelkezik-e hatáskörrel ahhoz, hogy a feltett kérdés megválaszolja. Az 1. cikkének (1) bekezdése alapján ugyanis a 2000/26 irányelv mindazon károk tekintetében alkalmazandó, amikor a baleset nem a károsult fél lakóhelye szerinti tagállamban történt. Márpedig az alapügy tényei csak Ausztriára vonatkoznak.

19 E tekintetben ki kell emelni, hogy – miként az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – a 2000/26 irányelv nemzeti jogba való átültetésekor az osztrák törvényhozó úgy döntött, hogy egyenlő módon szabályozza a tisztán nemzeti jellegű és az irányelv hatálya alá tartozó helyzeteket.

20 Márpedig a Bíróság több ízben megállapította saját hatáskörét a közösségi rendelkezésekre vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tekintetében olyan helyzetekben, amelyekben az alapügy tényállása nem tartozik a közösségi jog hatálya alá, de amelyekben e jog rendelkezései a nemzeti jog alapján váltak alkalmazhatóvá (lásd különösen a C-170/03. sz. Feron-ügyben 2005. március 17-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2299. o.] 11. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

21 A feltett kérdést tehát meg kell válaszolni.

22 A kérdést előterjesztő bíróság valójában azt kérdezi, hogy a 2000/26 irányelv 4. cikkének (6) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint ésszerű, az e rendelkezésben meghatározott három hónapos határidőnél rövidebb fizetési határidő tűzése után a károsult keresettel fordulhat a biztosítóintézet ellen.

23 Az alperes úgy véli, hogy igenlő választ kell adni a feltett kérdésre, míg a felperes, az osztrák kormány, a német kormány, valamint az Európai Közösségek Bizottsága ezzel ellentétes véleményen van.

24 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2000/26 irányelv 4. cikke (6) bekezdésének célja az alperes állításával szemben nem az, hogy a biztosító számára a kár rendezésére ésszerű határidőt jelöljön ki, hanem az – miként az az irányelv tizennyolcadik preambulumbekezdéséből is kitűnik –, hogy a károsult számára különleges jogot biztosítson a vita mihamarabbi rendezésére.

25 A fent nevezett cél egybeesik a károsultak védelmével, amelyre már azok az irányelvek – tudniillik a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972 április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv (HL L 103., 1. o.), valamint a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1983. december 30-i 84/5/EGK második tanácsi irányelv (HL L 8., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 3. o.) és a gépjárműhasználattal kapcsolatos polgári jogi felelősség biztosítására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1990. május 14-i 90/232/EGK harmadik tanácsi irányelv (HL L 129., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 249. o.) – is kísérletet tesznek, amelyeket a 2000/26 irányelv hivatott kiegészíteni, ahogyan az a nyolcadik preambulumbekezdéséből kitűnik (ebben az értelemben lásd a C-129/94. sz. Ruiz Bernáldez-ügyben

1996. március 28-án hozott ítélet [EBHT 1996., I-1829. o.] 18. pontját és a C-537/03. sz., Candolin és társai ügyben 2005. június 30-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5745. o.] 18. pontját).

26 Márpedig a károsult védelmére vonatkozó céllal ellentétes lenne, ha úgy értelmeznénk a 2000/26 irányelv 4. cikkének (6) bekezdésében meghatározott három hónapos határidőt, hogy e fél számára még abban az esetben sincs lehetőség arra, hogy a jogvita rendezését e határidő lejárta előtt követelhesse a biztosítótól, ha semmilyen ténybeli vagy jogi nehézség nem merül fel.

27 Végeredményben, az az értelmezés, amely szerint a 2000/26 irányelv 4. cikkének (6) bekezdésével ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a károsult fél számára, hogy ésszerű, három hónapos határidőnél rövidebb határidőn belül kérje a kár megtérítését, ellentétes lenne ugyanezen irányelv 10. cikkének (4) bekezdésével, amely előírja, hogy a Szerződésnek megfelelően a tagállamoknak lehetőségük van olyan rendelkezéseket fenntartani vagy hatályba léptetni, amelyek a károsult fél számára kedvezőbbek, mint a 2000/26 irányelv teljesítéséhez szükséges rendelkezések.

28 E körülmények között a feltett kérdésre azt kell válaszolni, hogy a 2000/26 irányelv 4. cikkének (6) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely szerint ésszerű, az e rendelkezésben meghatározott három hónapos határidőnél rövidebb fizetési határidő tűzése után a károsult fél keresettel fordulhat a biztosítóintézet ellen.

A költségekről

29 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a

költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről, valamint a 73/239/EGK és 88/357/EGK tanácsi irányelvek módosításáról szóló, 2000. május 16-i 2000/26/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (negyedik gépjármű-biztosítási irányelv) 4. cikkének (6) bekezdése úgy értelmezendő, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely szerint ésszerű, az e rendelkezésben meghatározott három hónapos határidőnél rövidebb fizetési határidő tűzése után a károsult fél keresettel fordulhat a biztosítóintézet ellen.

Aláírások